

Avdelningen för ekonomi och styrning
Lotta Nordström

Justitiedepartementet

Ett statligt identitetskort

Sammanfattning

SKR tillstyrker förslagen i promemorian och ser positivt på inriktningen att stärka den svenska identitetsförvaltningen genom ett statligt identitetskort och en statlig e-legitimation. SKR lämnar samtidigt ett antal synpunkter på förslagens utformning och genomförande.

SKR vill särskilt framhålla att:

- skyldigheten för kommuner och regioner att erkänna medel för elektronisk identifiering inom auktorisationssystemet börjar gälla redan den 1 december 2026. Det fortsatta införandearbetet behöver därför ge kommuner och regioner tydliga tekniska förutsättningar och tillräcklig framförhållning,
- det bör tydliggöras att kravet på erkännande av e-legitimationer för enskilda inte begränsar möjligheten att kräva e-tjänstelegitimation när en person agerar i sin yrkesroll eller som företrädare för en organisation,
- direktåtkomst till register bör användas restriktivt och andra former av elektroniskt utlämnande bör övervägas när informationsbehovet kan tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt,
- det behöver tydliggöras hur information om misstänkt missbruk av statliga identitetskort ska hanteras mellan kommuner, regioner och ansvarig myndighet,
- samt att relationen mellan den statliga e-legitimationen på det fysiska identitetskortet och den europeiska digitala identitetsplånboken behöver beskrivas tydligt.

Allmänna synpunkter

Kommuner och regioner tillhandahåller ett stort antal digitala tjänster, vilket gör säker och tillgänglig elektronisk identifiering till en grundläggande förutsättning för verksamheten.

Det är samtidigt viktigt att skilja mellan identifiering som privatperson och identifiering i tjänsten. När en person agerar som medarbetare behöver identiteten kunna kopplas till organisation, uppdrag och behörighet.

SKR ser positivt på en e-legitimationsmarknad som minskar beroendet av enskilda leverantörer och bidrar till ökad valfrihet och robusthet. Samtidigt måste nya nationella krav kunna införas på ett praktiskt och ekonomiskt hanterbart sätt.

Från den 1 december 2026 omfattas kommuner och regioner av nya krav på att erkänna medel för elektronisk identifiering. Förslagen i promemorian behöver därför ses tillsammans med redan beslutad reglering och det införandearbete som nu krävs.

SKR vill understryka behovet av en sammanhållen och långsiktigt stabil nationell arkitektur för elektronisk identifiering, så att statliga initiativ inte leder till återkommande och separata anpassningar i kommuners och regioners digitala tjänster.

Detaljerat yttrande

1. Statligt identitetskort och statlig e-legitimation

SKR ser positivt på ambitionen att skapa en starkare statlig grund för fysisk och elektronisk identifiering.

Förslaget innebär att det statliga identitetskortet ska kunna innehålla en statlig e-legitimation och att kortet även ska kunna utfärdas till vissa personer med styrkt samordningsnummer. Detta kan bidra till att fler personer får tillgång till en säker identitetshandling och elektronisk identifiering.

SKR ser också positivt på att den statliga e-legitimationen blir ett statligt komplement till privata e-legitimationer. En sådan utveckling kan bidra till ökad robusthet, större valfrihet och minskat beroende av enskilda kommersiella lösningar.

Det bör finnas en tydligt ansvarssatt och långsiktigt hållbar nationell lösning för relationen mellan den statliga e-legitimationen på identitetskortet och den digitala identitetsplånboken. En utpekad ansvarig aktör behöver säkerställa en sammanhållen utveckling så att förändringar i

infrastrukturen inte leder till återkommande ombyggnader eller äventyrar kommuners och regioners investeringar i digitala tjänster.

2. Krav på erkännande av medel för elektronisk identifiering

SKR noterar att det är frivilligt för kommuner och regioner att avtalsmässigt ansluta sig till Digg:s auktorisationssystem. Detta ska skiljas från skyldigheten att erkänna de e-legitimationer som ingår i systemet.

Genom lagen (2026:1358) om statlig e-legitimation och elektronisk identifiering införs från den 1 december 2026 ska offentliga aktörer, däribland kommunala myndigheter och regioner, erkänna sådana e-legitimationer när en nättjänst riktar sig till enskilda och e-legitimationen uppfyller tjänstens krav på tillitsnivå.

Den föreslagna 21 § innebär därför ingen ny skyldighet från den 1 september 2029, utan för vidare den redan beslutade regleringen till lagen om auktorisationssystem.

SKR ser positivt på ökad valfrihet och minskat beroende av enskilda e-legitimationsleverantörer. Samtidigt kan skyldigheten kräva tekniska anpassningar, förändrade integrationer, tester, avtalsförändringar och löpande förvaltning i kommuner och regioner.

Genomförandet behöver därför ske med tydliga tekniska förutsättningar, god framförhållning och praktiskt stöd. Övergången 2029 bör inte heller medföra nya eller dubbla anpassningsbehov.

3. Elektronisk identifiering i tjänsten

SKR anser att det i författningskommentaren till 21 § bör tydliggöras att skyldigheten att erkänna e-legitimationer avser enskildas åtkomst till offentliga nättjänster och inte begränsar arbetsgivares möjlighet att kräva e-tjänstelegitimation när en person agerar i sin yrkesroll eller som företrädare för en organisation.

För kommuner och regioner är det också viktigt att Sverige-id på hög tillitsnivå kan användas som säker grund för ID-växling vid utfärdande av e-tjänstelegitimation. Det behöver därför finnas tydliga och långsiktiga förutsättningar för hur en statligt styrkt identitet kan användas i arbetsgivarens identitets- och behörighetshantering.

4. Elektroniskt utlämnande och direktåtkomst

SKR vill särskilt uppmärksamma förslagen om direktåtkomst till uppgifter i pass- och identitetskortsregister.

Direktåtkomst kan vara motiverad när verksamheten kräver snabb och flexibel tillgång till information. Samtidigt innebär den att mottagaren själv kan ta del av uppgifter inom ramen för den medgivna åtkomsten utan individuell prövning vid varje utlämnande, vilket medför särskilda integritetsrisker.

Promemorian konstaterar att elektroniskt utlämnande ofta kan genomföras effektivt utan att det rättsligt är fråga om direktåtkomst och hänvisar till HFD 2015 ref. 61.

SKR anser därför att direktåtkomst bör användas restriktivt och endast när behovet inte kan tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt genom andra former av elektroniskt utlämnande. Vid tydligt avgränsade informationsbehov, exempelvis kontroll av om en identitetshandling är giltig, bör automatiserade fråge- och svarsförfaranden övervägas.

Skälen för att välja direktåtkomst bör därför redovisas tydligt för respektive användningsfall.

5. Information om fel och missbruk av statliga identitetskort

Promemorian innehåller bestämmelser om att ett statligt identitetskort ska kunna återkallas vid bland annat fel och missbruk. Det är däremot oklart vilken roll andra offentliga aktörer har när de upptäcker omständigheter som kan utgöra grund för återkallelse.

Kommuner och regioner kan i sin verksamhet exempelvis upptäcka misstänkt användning av någon annans identitetshandling. SKR efterfrågar därför ett förtydligande av om och hur sådana uppgifter ska lämnas till Polismyndigheten eller annan passmyndighet. Om informationsutbyte förutsätts bör rättslig grund, ansvar och kontaktvägar framgå tydligt.

SKR förordar inte en generell ny anmälningsskyldighet, utan efterfrågar ett tydligt informationsflöde för sådana situationer.

6. Konsekvenser och genomförande för kommuner och regioner

Från den 1 september 2029 förs regleringen över till lagen om auktorisationssystem. SKR anser att övergången ska genomföras utan att kommuner och regioner behöver göra nya tekniska eller avtalsmässiga anpassningar enbart till följd av den nya regleringen eller av att den statliga e-legitimationen får identitetskortet som bärare.

Tekniska krav, gränssnitt och anslutningsförutsättningar behöver därför vara långsiktigt stabila, och kommuner och regioner ska få god framförhållning inför förändringar som kräver anpassning av befintliga tjänster.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande